

РЕЦЕНЗІЯ

*рецензента, кандидата медичних наук, доцента кафедри
внутрішньої медицини №1, клінічної імунології та алергології
ім. акад. Є.М. Нейка,*

Івано-Франківського національного медичного університету

Салижін Тетяни Іванівни

на дисертаційну роботу

Мізюк Тетяни Михайлівни

*на тему «Особливості перебігу і лікування дивертикулярної
хвороби у хворих з ожирінням», подану до захисту у разову
спеціалізовану вчену раду ДФ 20.601.123 Івано-Франківського
національного медичного університету, створену згідно наказу
ректора №652-д від 27.05.2026 року для розгляду та проведення
разового захисту дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора філософії в галузі знань – 22 «Охорона здоров'я», за
спеціальністю 222 – «Медицина»*

1. Обґрунтування вибору теми дослідження.

Вивчення перебігу дивертикулярної хвороби товстої кишки та ожиріння зумовлене глобальним зростанням захворюваності на ці патології та їхнім тісним патогенетичним взаємозв'язком, у якому вісцеральна жирова тканина виступає активним тригером хронічного субклінічного запалення. Враховуючи високий ризик трансформації даної хвороби у важкі форми, важливої наукової та практичної ваги набуває вивчення її симптоматичної неускладненої форми. Пошук і оцінка нових клініко-лабораторних маркерів дозволять розкрити механізми прогресування патології, розробити надійні алгоритми діагностики та оптимізувати персоналізовані схеми консервативної терапії для ефективного запобігання виникненню хірургічних ускладнень. Фундаментальною проблемою залишається недостатнє вивчення патогенетичних механізмів поєднаної патології саме на стадії неускладненого перебігу. Чинні алгоритми ведення таких пацієнтів переважно не враховують їхнього метаболічного статусу, що

об'єктивно знижує ефективність стандартної базової консервативної терапії. Таким чином, ключова проблематика полягає у відсутності достовірних предикторів прогресування патології, що перешкоджає розробці та впровадженню персоналізованих лікувально-профілактичних заходів ще до появи незворотних структурних змін кишкової стінки та хірургічних ускладнень.

З огляду на вищенаведене, вважаю, що наукова робота Мізюк Тетяни Михайлівни є актуальною і відіграє важливу роль у вирішенні проблеми покращення підходів до діагностики та терапії поєданого перебігу дивертикулярної хвороби товстої кишки та ожиріння.

2. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій.

Наукова робота виконана на високому науково-методичному рівні. Використані у роботі клініко-лабораторні методи дозволяють вирішити поставлене завдання. Сформовані висновки повністю відповідають меті та завданням дослідження. Достовірність отриманих результатів підтверджується опрацюванням актуальних літературних джерел, вибором відповідних методів проведення дослідження, рандомізованим підходом до формування груп пацієнтів, а також використанням відповідних методів статистичного аналізу.

За темою дослідження опубліковано 10 робіт, зокрема, чотири статті у наукових виданнях, включених до переліку фахових видань України, три з яких у категорії «А» та одна стаття у категорії «Б», а також три виступи на науково-практичних конференціях по матеріалах наукового дослідження та публікація трьох тез у матеріалах науково-практичних конференцій.

Дисертація є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри загальної практики-сімейної медицини та реабілітації Івано-Франківського національного медичного університету: «Роль гастроінтестинальних, ендокринних та гормонів жирової тканини в розвитку коморбідної патології внутрішніх органів і розробка та обґрунтування диференційованих методів лікування», державний реєстраційний номер 0121U111293. Дисертантка є співвиконавицею зазначеної НДР.

3. Новизна представлених теоретичних та практичних результатів дослідження

У представленій дисертаційній роботі Мізюк Тетяною Михайлівною проведено детальний аналіз особливостей перебігу дивертикулярної хвороби товстої кишки у пацієнтів із супутнім ожирінням. Було проведено ретельний аналіз клінічних та лабораторних параметрів репрезентативної вибірки зі 110 пацієнтів. Авторкою було вперше достовірно встановлено та науково обґрунтовано факт того, що наявність супутнього ожиріння виступає потужним модифікуючим фактором у складній структурі патогенезу дивертикулярної хвороби. Зокрема, вперше встановлено, що надмірна вага безпосередньо впливає на формування більших за розміром дивертикулярних випинань, які характеризуються вираженою схильністю до мультисегментарного ураження стінки товстої кишки, що суттєво обтяжує загальну клінічну картину. Також, дисертанткою вперше вивчено кореляційну взаємозалежність між розмірами дивертикулів та показниками маркерів запалення, таких як фекальний кальпротектин, С-реактивний білок, фактор некрозу пухлин-альфа та ШОЕ.

Практичної значимості дисертаційній роботі надає вивчення зв'язку між розмірами дивертикулярних випинань та сироватковим рівнем вазоактивного інтестинального пептиду. Це відкриття дозволило дослідниці розкрити нові патофізіологічні механізми захворювання, підтвердивши безпосередню участь нейром'язової дисфункції та порушень ентеральної регуляції у процесах прогресування дивертикулярної хвороби.

Здобувачкою проведено детальне порівняння ефективності базової та модифікованої схеми терапії, а також вираженості впливу кожної із них на суб'єктивну оцінку якості життя пацієнтів, вираженість шлунково-кишкової симптоматики, зокрема обстипаційного синдрому та психоемоційного стану пацієнтів.

У наукових роботах автора, котрі опубліковані за темою дисертації, висвітлено основні напрямки дослідження, наведено їх аналіз та сформовано висновки.

4. Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Дисертаційна робота Мізюк Тетяни Михайлівни є повністю завершеним науковим дослідженням. Висновки, що сформовані в результаті проведеного дисертаційного дослідження, базуються на ґрунтовно опрацьованих отриманих даних клінічних, лабораторних та інструментальних методів діагностики, повністю відповідають поставним завданням та відображають досягнення запланованої мети.

Наукове дослідження проводилось на базі Центру клінічної медицини Університетської клініки ІФНМУ та Структурного підрозділу «Клінічна лікарня» Комунального некомерційного підприємства «Міська клінічна лікарня № 1 Івано-Франківської міської ради». У дослідження було включено 110 пацієнтів із верифікованим діагнозом симптоматична неускладнена дивертикулярна хвороба товстої кишки, які були випадковим чином розподілені у дві групи. Перша група пацієнтів – отримувала базове лікування, що ґрунтувалось на міжнародних клінічних протоколах. Друга група – модифіковане лікування із включенням препаратів 5-аміносаліцилової кислоти (ректально) та комбінованого пробіотики, що містить в своєму складі *Saccharomyces boulardii*. З метою визначення референтних значень було включено 15 практично здорових осіб. Проведені обстеження були здійснені з дотриманням етичних стандартів, зокрема, вимог Гельсінської декларації всесвітньої медичної асоціації «Етичні принципи медичних досліджень за участю людини в якості об'єкта для дослідження» від 01.10.2008 №900-005.

Для оцінки отриманих результатів були використані сучасні методи дослідження та статистичного аналізу, що забезпечило вирішення наукового завдання.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Представлена дисертаційна робота є повністю самостійним науковим дослідженням автора, яке реалізовано на належному методологічному рівні з чітким дотриманням затвердженої структури виконання. Критичний аналіз сучасної фахової літератури, як українських так і зарубіжних джерел, дозволив дисертантці чітко окреслити мету і завдання, обрати оптимальні методики та

сформулювати науково обґрунтовані висновки. Авторкою також проведено ґрунтовний патентно-інформаційний пошук. Ключові результати дослідження пройшли широку публічну апробацію, що забезпечило їхню успішну інтеграцію як у практичну діяльність медичних установ, так і в освітні програми закладів вищої медичної освіти України.

6. *Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.*

Здобувачкою було проведено корекцію наявних підходів до ведення пацієнтів із дивертикулярною хворобою товстої кишки та запропонована і впроваджена у практику схема модифікованої терапії даної нозології. Результати дисертаційної роботи впроваджені у повсякденну діяльність лікувальних закладів України, а саме: відокремленого підрозділу «Лікарня Святого Пантелеймона» КНП «Львівське територіальне медичне об'єднання «Багатопрофільна клінічна лікарня інтенсивних методів лікування та швидкої допомоги» (затв. 08.04.2026); терапевтичного відділення КНП «Галицька лікарня» Галицької міської ради (затв. 02.04.2026); терапевтичного відділення КНП «Бурштинська центральна міська лікарня» (затв. 01.04.2026); КНП «Солотвинська лікарня» (затв. 31.03.2026); КНП «Богородчанська центральна лікарня» (затв. 15.04.2026); Центр реконструктивної та відновної медицини (Університетська клініка) Одеського національного медичного університету (затв. 20.04.2026).

7. *Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому.*

Дисертаційна робота викладена на 216 сторінках, ілюстрована 35 таблицями та 23 рисунками. Складається із титульного аркуша, анотацій (українською та англійською мовами), змісту, переліку умовних скорочень, вступу, огляду літератури, матеріалів та методів дослідження, трьох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел та додатків.

Вступ дисертаційної роботи сформований відповідно до загальноприйнятої структури та містить чітке визначення мети дослідження. У ньому послідовно висвітлено актуальність теми, її інтеграцію в загальну наукову проблематику, сформульовано мету й завдання дослідження, охарактеризовано

об'єкт і предмет, окреслено застосовані методи, визначено наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів. Авторка переконливо обґрунтовує вибір теми, її відповідність існуючим науковим програмам, планам і тематиці, акцентуючи увагу на теоретичній і прикладній цінності проведеного дослідження.

Огляд літератури містить ґрунтовний аналіз сучасного стану питання діагностики та лікування пацієнтів із дивертикулярною хворобою та супутнім ожирінням. Авторка звертає увагу на наявні суперечності в існуючих підходах до вибору оптимальних діагностичних методів та стратегії лікування, що свідчить про недостатню уніфікацію клінічних алгоритмів. Представлений матеріал демонструє глибоке розуміння досліджуваної проблематики та обізнаність здобувача з актуальними науковими джерелами.

У розділі «Матеріали та методи дослідження» детально описано дизайн клінічного дослідження, включно з біохімічними, інструментальними та клінічними підходами до оцінки результатів. Представлено узагальнено характеристику досліджуваної вибірки пацієнтів, наведено критерії ефективності запропонованих змін у схемі лікування, зокрема, щодо їх впливу на якість життя. Окрему увагу приділено методам статистичної обробки даних. Обрані дослідницькі методики характеризуються високим рівнем специфічності, чутливості та інформативності, що забезпечує достовірність і відтворюваність отриманих результатів.

У третьому розділі роботи дисертантка здійснила ґрунтовну оцінку концентрації маркерів системної та локальної запальної відповіді у хворих на симптоматичну неускладнену дивертикулярну хворобу товстої кишки. Дослідницею виконано детальний кореляційний аналіз, який дозволив зіставити рівні цих біомаркерів із морфометричними параметрами (розмірами) дивертикулів у пацієнтів, як із нормальною вагою, так і з ожирінням, а також вивчено динаміку вазоактивного інтестинального пептиду та переконливо продемонстровано його потенційну залежність від величини дивертикулярних випинань.

Четвертий розділ присвячено аналізу ефективності модифікованої схеми лікування дивертикулярної хвороби із використанням месалазину та пробіотика та його порівняння із базовим методом ведення пацієнтів. Представлено динамічну маркерів місцевого та системного запалення впродовж лікування. Також, проаналізовано вплив обраної тактики на показник вазоінтестинального поліпептиду.

П'ятий розділ містить порівняльний аналіз ефективності різних алгоритмів ведення пацієнтів із дивертикулярною хворобою товстої кишки. Розглянуто динаміку змін клінічної симптоматики з боку шлунково-кишкового тракту, психоемоційного стану, а також оцінено показники якості життя у пацієнтів обох досліджуваних груп на при зверненні та на 28-му добу після початку лікування. Представлені результати дозволяють встановити клінічну доцільність запропонованої модифікованої схеми, підкреслюючи її переваги в аспекті покращення суб'єктивного стану пацієнтів та прискорення регресу патологічних симптомів.

Розділ «Аналіз та узагальнення отриманих результатів дослідження» містить ґрунтовне узагальнення та критичне осмислення результатів проведеного дослідження. У ньому систематизовано дані лабораторних, інструментальних і статистичних методів, що були застосовані в роботі, а також представлено логічно обґрунтовану схему медикаментозної терапії у пацієнтів із нормальною масою тіла та ожирінням. Розділ вирізняється глибоким аналізом отриманих результатів у контексті сучасної наукової літератури, що підсилює аргументацію авторки. Наведено найсуттєвіші аспекти дослідження – від обґрунтування актуальності до характеристик методології й власних результатів, що дозволяє сформулювати виважені й об'єктивні висновки.

Висновки детально обґрунтовані та впливають із отриманих даних і повністю відповідають поставленим у роботі завданням.

8. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Результати дисертаційної роботи Мізюк Тетяни Михайлівни на тему «Особливості перебігу і лікування дивертикулярної хвороби у хворих з

ожирінням» мають високу практичну цінність і можуть бути ефективно впроваджені в клінічну практику як у терапевтичних стаціонарах, так і в спеціалізованих лікувальних установах. Окрім того, положення дисертації доцільно використовувати в освітньому процесі закладів вищої медичної освіти та установ післядипломної підготовки лікарів, зокрема для удосконалення підходів до ведення пацієнтів із дивертикулярною хворобою товстої кишки та навчання сучасним принципам індивідуального підходу з урахуванням супутнього ожиріння.

9. *Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача.*

Принципових зауважень до дисертаційної роботи не виявлено, наявні незначні стилістичні недоліки, що не мають суттєвого впливу на наукову та практичну суть роботи. Разом з тим, з метою уточнення окремих аспектів проведеного дослідження, авторці доцільно відповісти на наступні запитання:

1. Як саме застосування модифікованої терапії позначилося на психоемоційному стані хворих, і на який день лікування пацієнти відмічали суб'єктивне покращення?
2. Чим зумовлений вибір пробіотика, що містить в своєму складі сахароміцети буларді?

10. *Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.*

Під час виконання дисертаційної роботи Мізюк Тетяна Михайлівна дотримувалася встановлених норм академічної доброчесності. За результатами відповідної перевірки та аналізу змісту дисертації не виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації або фальсифікації даних. Коефіцієнти подібності 1 та 2 становлять 2,48 % та 1,06 % відповідно. Робота виконана самостійно, з дотриманням етичних та наукових стандартів.

11. *Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.*

Дисертаційна робота Мізюк Тетяни Михайлівни на тему «Особливості перебігу і лікування дивертикулярної хвороби у хворих з ожирінням», виконана в Івано-Франківському національному медичному університеті під керівництвом доктора медичних наук, професора Міщука Василя Григоровича, є

кваліфікаційним завершеним науковим дослідженням. Робота вирізняється високою актуальністю, науковою новизною, обґрунтованістю методологічних підходів та значущістю отриманих результатів як для теоретичної, так і для практичної медицини. Проведене дослідження має важливе значення для удосконалення підходів до лікування дивертикулярної хвороби товстої кишки у пацієнтів з ожирінням. Отримані результати розширюють сучасні уявлення про особливості перебігу даної коморбідної патології. Практична цінність роботи полягає у можливості подальшого вдосконалення сучасної гастроентерологічної практики та оптимізації консервативного лікування таких пацієнтів..

Робота відповідає кваліфікаційним вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44, Постанови КМУ від 19.05.2023 р. № 502 щодо здобуття ступеня доктора філософії та вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України № 40 від 12.01.2017 р., які висуваються до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії, а її авторка заслуговує присвоєння ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина».

Рецензент

доцент кафедри внутрішньої медицини №1,

клінічної імунології та алергології

ім. Є.М. Нейка,

Івано-Франківського національного

медичного університету, МОЗ України,

кандидат медичних наук

Тетяна САЛИЖИН

